

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Musta hiili vs. kasvihuonekaasut

– mitä tulisi vähentää

Veli-Matti Kerminen

Helsingin yliopisto

Fysiikan laitos

Sisältö

■ Tausta

- tämänhetkinen säteilypakote
- pienhiukkasten pitoisuuskehitys

■ Musta hiili ja hiukkaspäästövähennykset

■ Musta hiili vs. kasvihuonekaasut

Tämän hetkinen säteilypakote (IPCC 2013)

■ Kasvihuonekaasut

- Hiilidioksidi 1.7 W/m²
- Metaani 0.5 (1.0) W/m²

- Kaikki kasvihuonekaasut **2.8 (3.0) W/m²**

■ Pienhiukkaset

- Musta hiili (fossiiliset ja biopolttoaineet) 0.4 W/m²
- Musta hiili kokonaisuudessaan 1.1 W/m²
(Bond et al. 2013)

- Pienhiukkaset kokonaisuudessaan – 0.9 W/m²

Pienhiukkasten pitoisuusmuutokset

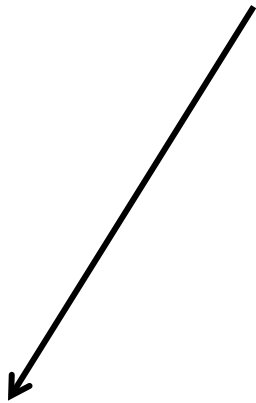
- Pienhiukkaspitoisuudet ovat vähentyneet Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa 80-luvulta lähtien
- Pienhiukkaset ovat lisääntyneet monissa Aasian osissa aina viime aikoihin saakka
- Globaalisti, pienhiukkasten määrä ilmakehässä on ehkä jo saavuttanut huippunsa
- Tulevina vuosikymmeninä, pienhiukkasten määrä ilmakehässä vähenee huomattavasti

Ihmisen tuottamat pienhiukkaset ilmakehään

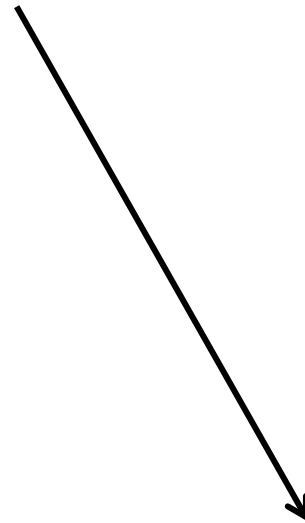

Ilmasto

Ilmanlaatu

ympäristö

- Ilmastonäkökulma: vähennä kasvihuonekaasujen ja mustan hiilen päästöjä!
- Ympäristö/terveysnäkökulma: vähennä kaikkia hiukkaspäästöjä!

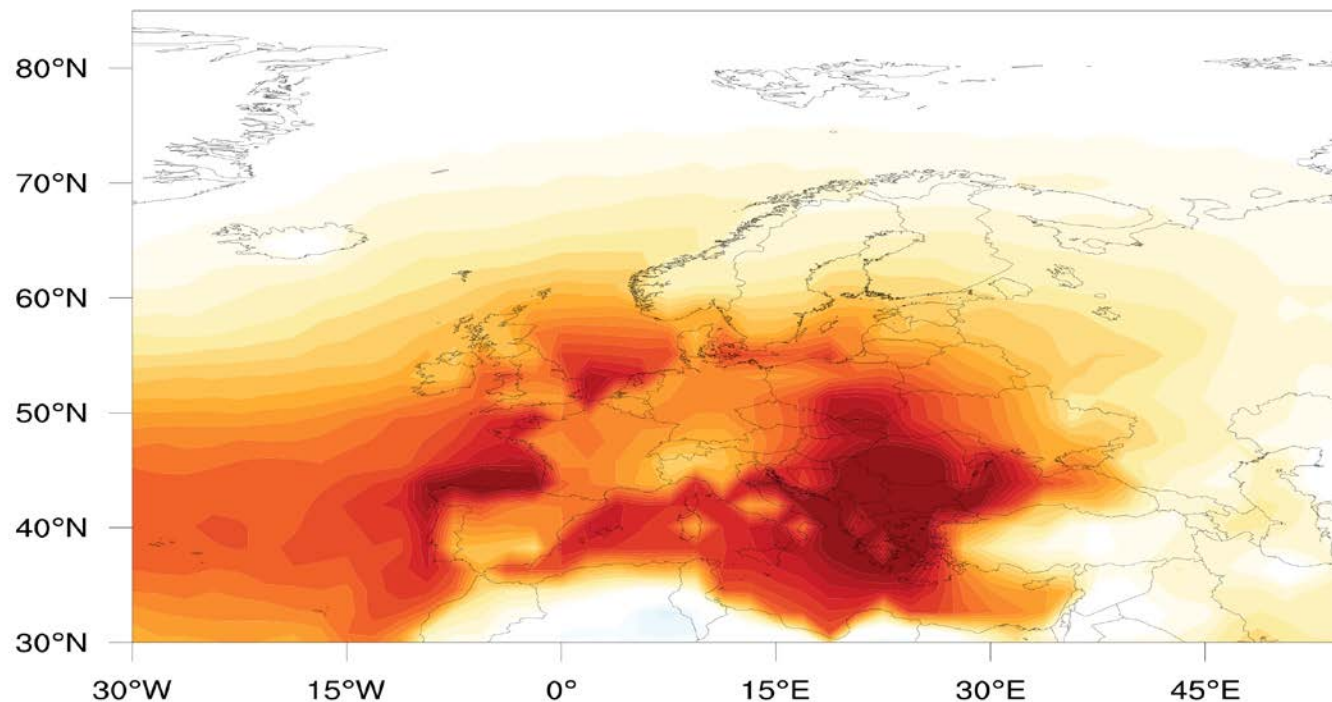

Musta hiili ja hiukkaspäästöt

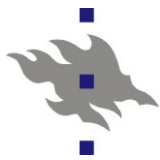
- Käytännössä kaikista mustan hiilen päästölähteistä ilmaan tulee samalla rikkiä ja orgaanisia yhdisteitä, joilla on viilentävä vaikutus
- Pelkän mustan hiilen poistaminen päästöistä on hyvin hankalaa
- päästövähennykset tulee kohdistaa sellaisiin lähteisiin, joissa mustan hiilen osuus on mahdollisimman suuri

- Aerosolien suoran säteilypakotteen muutos Euroopassa
- vuodesta 2005 vuoteen 2030 mennessä nykyisin
- hyväksytyillä päästörajoituksilla (CLEC)

CLEC (2030) - Base year (2005)

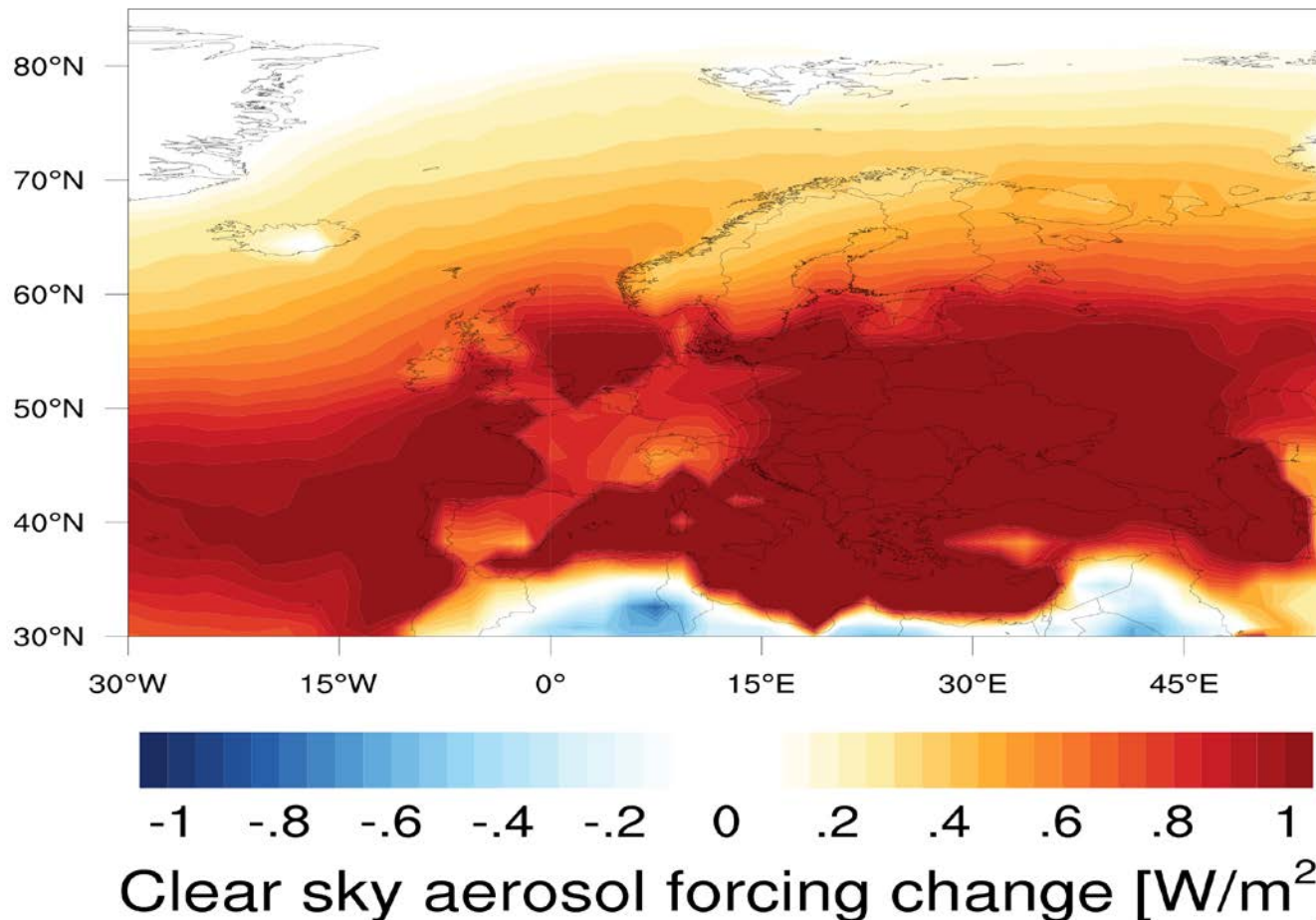

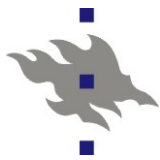

Tilanne on ilmaston kannalta vielä huonompi, jos käyttöön otetaan teknisesti maksimaaliset päästörajoitukset (MFTR)

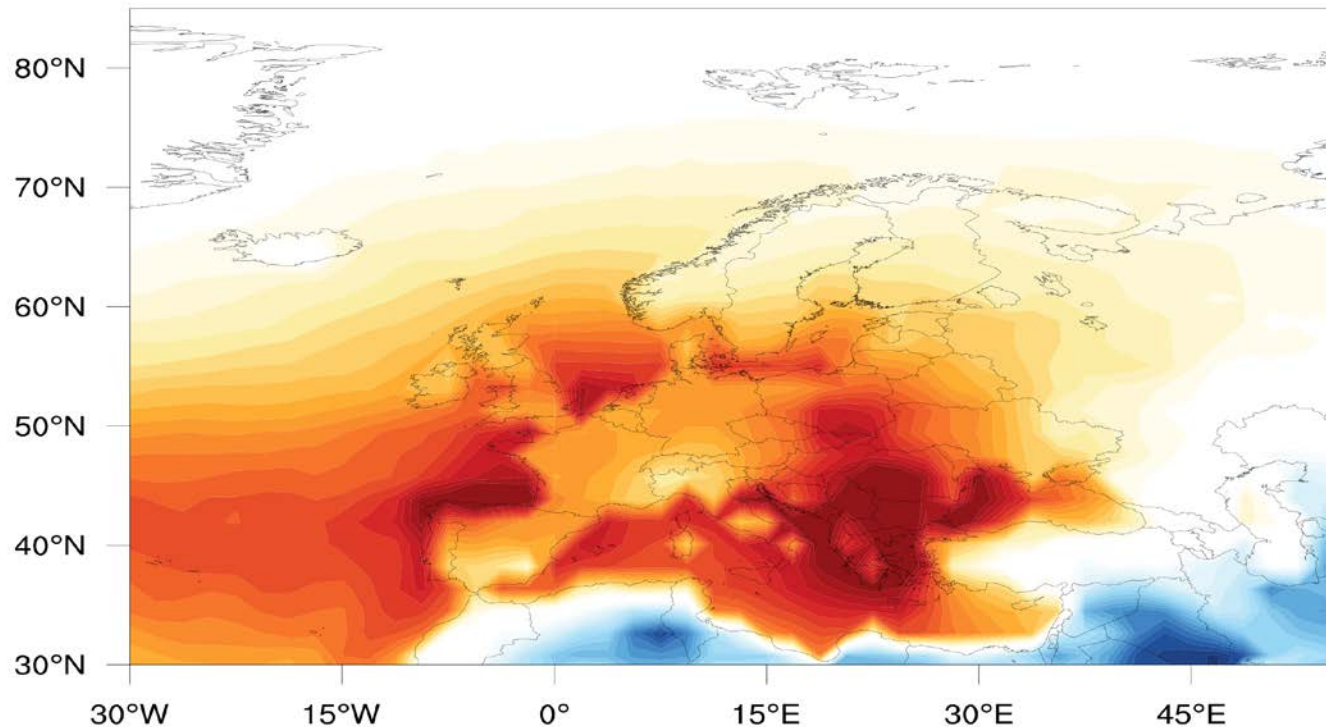
MFTR (2030) - Base year (2005)

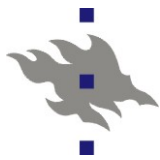
... mutta selkeästi parempi, jos päästöt kohdennetaan sellaisiin lähteisiin, joissa mustan hiilen osuus suuri (BCadd)

BCadd (2030) - Base year (2005)

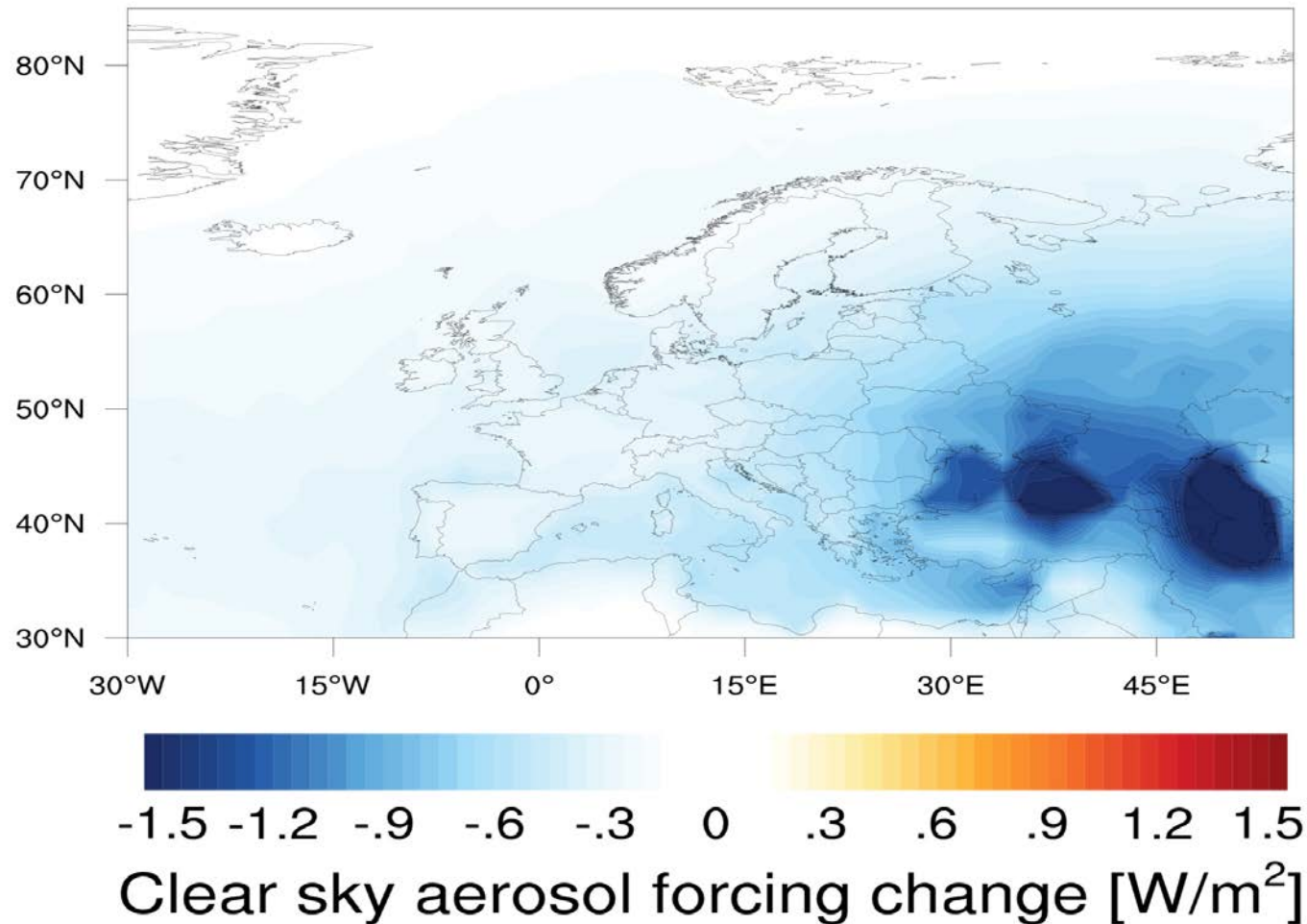
-1 -0.8 -0.6 -0.4 -0.2 0 .2 .4 .6 .8 1

Clear sky aerosol forcing change [W/m^2]

... mutta selkeästi parempi, jos päästöt kohdennetaan
sellaisiin lähteisiin, joissa mustan hiilen osuus suuri (BCadd)

BCadd (2030) - MTRF (2030)

Musta hiili vs. kasvihuonekaasut

- Kohdennetuilla hiukkaspäästövähennyksillä (mustan hiilen suhteen) on merkitystä, alueellisesti suurtakin
- Kokonaisuudessaan hiukkaspäästövähennykset antanevat tulevaisuudessa ”lämpölisän”

- Jos päästöistä pystyttäisiin poistamaan pelkästään mustaa hiiltä, maksimaalinen globaalihiyöty olisi noin 1 W/m^2 (epävarmuusväli $0.27\text{--}2.1 \text{ W/m}^2$)
- Ilmakehän hiilidioksidin lisääntyminen yksinään on lisännyt säteilypakotetta noin 0.2 W/m^2 viimeisten kuuden vuoden aikana

→ Mustan hiilen päästövähennyksillä voidaan ostaa aikaa, ehkä vain joitakin vuosia,

pitemmällä tähtäimellä ne eivät ole vaihtoehto kasvihuonekaasupäästövähennyksille